

**KLÍČ KE CVIČENÍM
Z UČEBNICE**

DĚJEPIS 6

1. Nápisy na stavbách, kroniky, knihy, zákony, noviny, deníky, soukromá a úřední korespondence.
2. Archeologie.
3. Archeologové.
4. Z písemných pramenů.

1. Aby mohli určit datum události (den, měsíc, rok).
2. Počet měsíců, boha, kterému je měsíc zasvěcen, znamení zvěrokruhu. Shoduje se počtem měsíců.
3. Letopočet je pořadí let od určité významné události, která je určena za počátek letopočtu. Počátkem našeho letopočtu je narození Ježíše Krista.
4. Syn Boží. Vánoce. Velikonoce.

OPAKOVÁNÍ – ÚVOD K UČIVU DĚJEPISU

1. b).
- 2.

Galerie	Knihovna	Archiv	Muzeum
sochy	knihy	ručně psané prameny	nástroje
obrazy	noviny	smlouvy	zbraně
fotografie	časopisy	kroniky	šperky
šperky			mapy
			mince
			kosterní pozůstatky

3. a) vládce (náčelník, král,).
- b) voják.
- c) zemědělec.
4. a) 509, 517, 521, 1041, 1401, 2010.
- b) 1690 př. n. l., 1609 př. n. l., 855 př. n. l., 682 př. n. l., 602 př. n. l., 40 př. n. l.
- c) 494 př. n. l., 264 př. n. l., 49 př. n. l., 14 n. l., 313 n. l., 1212 n. l.
5. a) 1470 př. n. l.
- b) 570.
6. c).
7. a).

1. začátek – vznik prvního přímého předchůdce člověka – člověka zručného.

konec – zánik Západořímské říše

2. Člověk zručný. Na základě jeho schopnosti vyrábět nástroje z kamene. Sekáč.
3. Člověk zručný vyráběl jednoduché nástroje, Australopiték nepatřil do rodu Homo.

1. Člověk vzpřímený používal dokonalejší kamenné nástroje, pravděpodobně dokázal ulovit zvěř, využíval a uchovával oheň, žil i v Evropě a Asii.
2. Pěstní klín. Kámen osekával jiným, tvrdším kamenem do špičatého tvaru, aby ho mohl dobře svírat v dlani.
3. Získal jej z přírody (např. při bouřce). Zdroj tepla, světla, příprava potravy, ochrana před šelmami.

str. 13

1. Afrika, Evropa, Asie, Austrálie. Lov velké zvěře, výroba jednoduchých oděvů, nové nástroje.
2. Částečně sběrem, převážně ale lovem velkých zvířat. Mamut byl savec podobný dnešním slonům, dosahoval výšky až 4 metry a váhy 4-6 tun.
3. Neandrtálci se vyvinuli asi před 130 000 lety ze skupiny lidí, kteří přešli z Afriky do Evropy už před milionem let. Patřili, ale nejsou přímými předky dnešního člověka.
4. Rozlišili – tvar lebky.

str. 14

1. Před 40 000 lety. Člověk dnešního typu (*Homo sapiens sapiens*).
2. Tenký ostrý ústěp, na který štípal kámen.
3. Neandrtálec. Vyhyнул.

str. 15

1.

Člověk zručný	Člověk vzpřímený	Člověk rozumný	Neandrtálec	Člověk dnešního typu
Afrika	Afrika, Evropa, Asie	Afrika, Evropa, Asie, Austrálie	Evropa, západní Asie	všechny světadíly
sekáč – první kamenný nástroj	pěstní klín	nože, škrabadla, oštěpy s hroty	nože, škrabadla, oštěpy s hroty	čepel, luk se šípy
sběr	lov menší zvěře	lov velkých zvířat	lov velkých zvířat	lov velkých zvířat

2. Vzájemná výpomoc při zajištění obživy.
3. Osídlil všechny světadíly, stavěl jednoduchá obydlí, přirozená dělba práce (muži lov, ženy péče o rodinu atd.), první umělecké projevy (sošky, malby, zdobení předmětů, šperky), úcta k zemřelým.
4. Sošky žen. Věstonická venuše.
5. Žena představovala pokračování rodu.

str. 17

1. Skončila doba ledová, nemuseli už putovat za zvěří, které bylo víc. Zúrodnili půdu a pěstovali rostliny = vznik zemědělství.
2. Ochočení divokých zvířat.
3. Lidé vypěstovali více než spotřebovali. Hrnčířství a tkalcovství.

str. 19

1. Objev kola a na něj navazující vynálezy – vůz, hrnčířský kruh.
2. Měď. Těžili měděnou rudu (hornina s obsahem mědi). Měď je měkká a ohýbá se.
3. V rodu žili i nepříbuzní lidé (řemeslníci), začalo rozdělování společnosti podle majetku.
4. Zemnice – domy zcela zahloubené do země. Polozemnice – domy částečně zahloubené do země. Hradiště – osady na vyvýšeném místě, zabezpečené příkopy a hradbami.

str. 21

1. Slitina mědi a cínu. Bronz je tvrdší a odolnější než měď.
2. Pevné pracovní nástroje, které umožnily další rozvoj řemesel.

3. Kovolitectví, kovotepectví.
4. Prostředek pro směnný obchod. Ne. Bronzové hřivny.

str. 22

1. Vyčerpávání nalezišť mědi a cínu.
2. Tavením železné rudy (horniny s obsahem železa).
3. Hutnictví, kovářství. Hutníci získávali železo tavením železné rudy, kováři železo dále zpracovávali.

str. 24

1. Podle kmene Bójů začali Římané označovat naši zem Bohemia (z latinského Boiohaemum – země Bójů).
2. Nohama poháněný hrncířský kruh, hrncíř měl obě ruce volné. Tvarově dokonalejší výrobky.
3. Keltští kněží. Keltské opevněné hradiště na vyvýšeném místě.

str. 25

1. Většina Keltů opustila naše území. Germáni.
2. Slované. Část obyvatel vypudili, s částí se smísili.

str. 26–27

OPAKOVÁNÍ – PRAVĚK

1. c), e), b), a), d).
2. Podle toho, z čeho lidé vyráběli nástroje.
3. d), c), a), b).
4. Nepatřil do rodu homo.
5. d).
6. A) kameny k drcení zrní, B) sekáč a úštěp, C) dřevěný oštěp s kamenným hrotem, D) pěstní klín. První nástroj-sekáč.
7. a) nepravdivé, b) pravdivé, c) pravdivé, d) nepravdivé.
8. a) mamuti – zvířata, b) oštěpy – zbraně, c) pěstní klín – nástroj z doby kamenné.
9. A) vrtání otvorů do kamene, B) ruční výroba nádob, C) výroba předmětů z bronzu (lití na ztracenou formu), D) kovář z doby železné.
10. Pravdivá tvrzení – b), e), f).
a) nejstarší řemesla – tkalcovství a hrncířství, c) domy z dřevěných kůlů, stěny z proutí pomazané hlínou, d) žili v rodech, g) k výrobě nástrojů nevhodnější železo.
11. 1E), 2K), 3H), 4G), 5I), 6J), 7D), 8C), 9B), 10F), 11A).
12. S životem Keltů souvisí – A), D), E).
A) keltská zlatá mince, B) Věstonická venuše, C) jeskynní malby, D) soška hlavy Kelta, E) dvoudílný rotační mlýnek.

str. 29

1. Starověk.
2. Stát, vznik písma, rozvoj vzdělanosti, zakládání měst, první zákoníky.
3. Dělná práce, přebytek, rozvrstvení obyvatel (majetkové rozdíly), úřady, státní moc spojena s náboženstvím.
4. V teplém pásmu v oblastech velkých řek- Mezopotámie, Egypt, Indie, Čína.
5. Asie, Afrika.

str. 32

1. V jihozápadní Asii mezi řekami Eufrat a Tigris.
2. Mělké nádrže a od nich zavlažovací kanály.
3. Lidé bez jakýchkoliv práv. Váleční zajatci, dlužníci, pachatelé trestných činů.

str. 34

1. Větší město obehnané hradbami s okolními vesnicemi a menšími městy.
2. Babylonie, Asýrie.
3. Dobyta vojskem Babyloňanů a jejich spojenců.
4. Od hlavního města Babylonu. Nejvýznamnější král Babylonie, sepsal zákoník.
5. Sedm divů světa je všeobecně známý seznam unikátních starověkých staveb v oblasti Středozemního moře a na Středním východě (Pyramidy v Gíze, Rhodský kolos, maják na ostrově Faros, Feidiův Zeus v Olympii, Mauzoleum v Halikarnássu, Artemidin chrám v Efesu, Visuté zahrady Semiramidiny v Babylonu).

str. 35

1. V jižní Mezopotámii. Sumerové.
2. Nedostatek surovin (jen hlína a rákos).
3. Klínové. Zjednodušením piktogramů (obrázků) a jejich nahrazením znaky z několika čárek.
4. Nerovné právo – různé právo podle společenského postavení.
5. Nesmrtelnost získá svými činy.

str. 36

OPAKOVÁNÍ – MEZOPOTÁMIE

1. b).
2. a) – Mezopotámie, Fénicie, Palestina, Egypt, Indie, Čína; b) – Řecko, Řím.
3. c).
4. a) hrnčířský kruh, b) papyrus, c) Ašóka.
5. c), e).
6. a) Sumerové, b) hliněná tabulka, c) úředník.

str. 37

1. Jihovýchodní pobřeží Středozemního moře. Dnešní Libanon, podle přírodního barviva purpuru – Červená země.
2. Kartágo. 146 př. n. l. Římané.
3. Hláskové písmo.

str. 38

1. Jižně od Fénicie, oblast Kanaán. Hebrejové.
2. Víra v jediného Boha.
3. 1 000 př. n. l. – jednotné království. Davidův syn proslulý moudrostí. V Jeruzalémě postavil chrám zasvěcený židovskému Bohu.
4. Rozpad na dvě části – Izrael a Judsko. Římané.

str. 39

1. Judaismus. Tóra. Pět knih Mojžíšových.
2. Monoteismus – víra v jednoho Boha.

str. 40

OPAKOVÁNÍ – FÉNICIE, PALESTINA

1. 1) – i), 2) – b), 3) – d), 4) – h), 5) – c), 6) – e), 7) – a), 8) – g), 9) – f).
2. a) Fénická abeceda, b) Šalamoun, c) král Nabukadnezar II., d) purpur, e) Tóra. 3. Fénicie, Palestina, hláskové, Kartágo, Palestina, Hebrejové, Židé, dvě, Římané.

str. 41

1. Král, vladař.
2. Sinuhet. Faraonův oblíbený úředník. Faraon mu dal postavit hrobku.

str. 44

1. v povodí řeky Nil. úrodná delta. pravidelné záplavy přinášející úrodné bahno.
2. Kol. r. 3 000 př. n. l. pozdní doba kamenná.
3. Sjednocení Egypta, Stará říše, Nová říše. Ovládnutí Egypta jinými národy.

str. 47

1. Alexandr Makedonský. Alexandrie, knihovna.
2. Ptolemaios. Ptolemaiovci. Římané.

str. 50

1. V podstatě rovnoprávné s muži – rovnocenná manželství, oba partneři mohli volně nakládat se svým majetkem; ženy – lepší postavení než v ostatních starověkých státech, starají se o domácnost a děti, ale i výkon povolání – podnikání, kariéra u dvora nebo v chrámech.
2. Hieroglyfy. Hieroglyfické písmo.
3. Víra v mnoho bohů, přinášeli jim oběti, bohy zpodobňovali jako zvířata nebo lidi se zvířecí hlavou.
4. Konzervování těla kvůli jeho zachování. Pokud se tělo nerozpadne, přebývá v něm duše.

str. 51

OPAKOVÁNÍ – STAROVĚKÝ EGYPT

1. b).
2. c).
3. a).
4. a) faraon, b) sfinga, c) písař.
5. a) ano, b) ne, c) ano, d) ne, e) ano, f) ano.
6. 1) f)C, 2) e)D, 3) d)E, 4) c)B, 5) b)F, 6) a)A.

str. 52

1. Buddha. Indie. Buddhismus.
2. Reinkarnace – převtělování duše zemřelého, po smrti těla se se převtělí a vrátí v nově narozeném jedinci. Vést poctivý život, neškodit druhým, meditovat. Ano.

str. 53

1. Teplé podnebí, dostatečné srážky, velké řeky – Ganga a Indus, období záplav – úrodné bahno.
2. Ašóka. Vyznával buddhismus, odmítal války, vládl bez užití násilí, dobročinnost – nemocnice, studny.
3. Hinduismus, buddhismus. Převtělování duše zemřelého.
4. Astronomie, matematika. Jako první počítali s nulou, vypočítali tzv. Ludolfovo číslo, vytvořili číslice, tzv. arabské číslice, otáčení Země kolem své osy.

str. 54

1. Čínský učenec a myslitel přelomu 6. – 5. stol. př. n. l.
2. Člověka šlechtí jeho činy, nikoli slova.

str. 55

1. Hedvábí. Spřádání vlákna, které je na kuklách bource morušového.
2. Několik tisíc kilometrů dlouhá hradba z pálených cihel a kamene proti útokům kočovných kmenů na severu.
3. Papír, knihtisk, postup výroby porcelánu a přírodního hedvábí, střelný prach, brýle, kompas, sluneční a vodní hodiny, koňský postroj. Všechny.

str. 56

OPAKOVÁNÍ – STAROVĚKÁ INDIE A ČÍNA

1. 1) g), 2) f), 3) a), 4) b), 5) c), 6) d), 7) e).
2. a) Asie. Poloostrov Přední Indie. Východní Asie. b) Hinduismus, buddhismus. c) Ašóka – vláda bez násilí, budoval nemocnice, hloubil studny. d) bourec morušový – kukla. e) vybudovali několik tisíc km dlouhou Velkou čínskou zeď. f) papír, knihtisk, výroba porcelánu a přírodního hedvábí, brýle, střelný prach, kompas, sluneční a vodní hodiny, koňský postroj. g) počítali s nulou, vypočítali Ludolfovo číslo, vytvořili číslice. h) ne, původní říše zanikla po vpádu Hunů v 6. stol.
3. a) Ašóka (C), b) kukla bource morušového (A), c) Siddhártha Gautama, Buddha (D), d) kompas (B).

str. 58

1. Egypt – pravidelné záplav, úrodné bahno. Řecko – hornaté, náročné obdělávání půdy, řeky méně vodnaté, bez záplav, ječmen – méně náročný na vláhu, olivovníky, vinná réva, chov koz a ovcí.
2. Sochařství, výroba zdobené keramiky, zpracování železa (zemědělské nástroje, zbraně), mědi a olova (potrubí), výroba hudebních nástrojů a šperků, dálkové obchodní plavby po Středomoří.

str. 59

1. a) Théseus, b) Minos, c) Minotaurus, d) Ariadna.
2. Vodítka z nepříjemné nebo obtížné situace.

str. 60

1. Král Minos. Ostrov Kréta. Nejstarší evropská civilizace. Paláce bez opevnění koupelny, kanalizace.
2. Doba bronzová.
3. 2 000 př. n. l. – 1 450 př. n. l. – 550 let.

str. 61

1. Achájové. Jižní Řecko.
2. Největší a nejsilnější město – Mykény.
3. Tzv. kyklopské hradby kolem města Mykény postavené z neopracovaných obrovských vápencových balvanů spojeny bez použití malty.
4. Města mezi sebou válčila – oslabená podlehla mořským národům a poté přišli Dórové.

str. 62

1. Bohové a lidé společně. Deset let.
2. Venuše – římská bohyně lásky a smyslnosti, později ztotožňována s Afroditou, věčně mladou bohyní lásky a krásy.

str. 63

1. Období bez písemných zpráv, cca 300 let. Jen archeologické nálezy a báje.
2. Ilias – události posledních dvou měsíců obléhání Troje. Odyssea – zážitky krále Odyssea na cestě domů. Homér.
3. Měli lidské vlastnosti, vypadali a chovali se jako lidé, na Olympu. Ano.

str. 64

1. c).

str. 65

1. Základem městského státu město a okolní vesnice, samostatný, vlastní politika. Plnoprávní obyvatelé, rodilí Řekové.
2. zakládání nových osad, do Řecka se dováželo levné obilí – krize zemědělství – dlužní otroctví

str. 66

1. Poloostrov Attika, oblast středního Řecka. Pahorek Akropolis.
2. Demos („lid“) a kratein („vládnout“). „Vláda lidu“ – způsob řízení státu většinou občanů.

str. 67

1. Rolníci se zadlužovali. Věřitel prodal dlužníka do otroctví. V athénském vojsku mohli sloužit jen svobodní občané. Pokles bojovosti armády.
2. Práce úředníků a účast občanů na lidovém shromáždění – placené, umožnilo přístup nemajetných občanů k úřadům.

str. 68

1. Byla omezena práva jedince.
1. Udržení nadvlády nad původními obyvateli.
2. Athéňané – rozvoj umění, vědy a vzdělanosti, svobodní, obchodu a námořnictva. Spartané nepracovali – vojenský výcvik, žili z výnosů svých pozemků a práce otroků. Občané se podíleli na řízení státu, volili a mohli být voleni.

str. 69

1. Bitva u Thermopyl.

str. 70

1. Řecká města na pobřeží Malé Asie ovládnutá Peršany se vzbouřila – na pomoc přišli Athéňané = záminka k napadení.
2. Athénský běžec Feidippides doručil zprávu o vítězství v bitvě u Marathonu. Zprávu doručil, zemřel vyčerpáním. Kdyby Athéňané prohráli, Athény by byly zapáleny.
3. Řekové.

str. 71

1. Úspěšný státník – státní úředníci dostávali plat, obnova Athén po řecko-perských válkách, výstavba na pahorku Akropolis, mohutné opevnění Athén.
2. Během řecko-perských válek vznikl athénský námořní spolek. Členské státy přispívaly do společné pokladny. Athéňané zneužili vedoucího postavení a příspěvky použili pro potřeby svého města.

str. 72

1. Po řecko-perských válkách Athény nejmocnějším a nejbohatším městským státem v Řecku. Perikles – obnova města, výstavba na pahorku Akropolis, opevnění. Pod vedením Athén během řecko-perských válek vznikl athénský námořní spolek – část společných financí použita na výstavbu města.
2. Sparta a Athény soupeřily o vůdčí postavení. Do bojů postupně vstoupilo celé Řecko. Vítězství Sparty.
3. Athény – stržení hradeb, zničení loďstva, rozpuštění athénské námořního spolku, zrušení demokracie. Oslabené Řecko ovládla Makedonie.

str. 73

1. Výborný jezdec, bystrý, jedinečný.

str. 74

1. Král Filip II. sjednotil stát a vycvičil silnou armádu. Využil oslabení řeckých městských států po peloponéské válce – r. 338 př. n. l. bitva u Chaironeie.
2. Filip II. ovládl Řecko, Alexandr Makedonský ovládl Persii, Egypt, došel až do Indie.
3. Říše se rozpadla na několik států. Postupně všechny ovládla římská říše.

1. Rozhodoval muž, měl moc nad manželkou, dětmi a otroky, účastnil se politického života. Ženy – domácí práce.
2. Hostina, pilo se při ní víno ředěné vodou = „společné pití“.

1. O bozích, lidech, hrdinech. Sportovce, bohy, významné osobnosti.
2. Ve volné přírodě, tvar půlkruhu, kamenná stupňovitá sedadla se zvedala vzhůru, dole kruhové jeviště. Výborná akustika. Hercem jen muž. Hrál se v maskách.
3. Náboženské slavnosti zasvěcené bohu Diovi. V Olympii jednou za čtyři roky, mohl se zúčastnit každý svobodný občan Řecka, po dobu trvání musely státy dodržovat mír. Vítěz – olivový věnec, socha v olympijském háji.
4. Od Féničanů. Alfabeto. V geometrii.

OPAKOVÁNÍ – STAROVĚKÉ ŘECKO

1. c), e), a), d), f), b).
2. a) ne, b) ano, c) ano, d) ano, e) ne.
3. minojská civilizace – A), D), E) mykénská civilizace – B), C).
4. Min. – několikpatrové paláce bez opevnění, shromážděná úroda – bezplatně obyvatelům, luxus – koupelny, kanalizace, písmo nerozluštěno; Myk. - několikpatrové paláce, v nich hrobky vládců, kyklopské hradby – opevnění, písmo rozluštěno.
5. a) Apollon, b) Athéna, c) Poseidon.
6. b).
7. městský stát Athény – přímá demokracie – centrum východní části Středomoří.
městský stát Sparta – přísný vojenský výcvik – v čele státu dva králové.
eposy – Ilias a Odyssea – básník Homér.
Perikles – výstavba na pahorku Akropolis – přístup k úřadům i pro nemajetné.
zakládání nových osad – velká řecká kolonizace – krize zemědělství v Řecku.
8. a) ne, b) ano, c) ne, d) ano, c) ano.
9. a) Mykény, b) „temné období Řecka“, c) trojská válka.
10. A) malířství – malovaná keramika, B) divadlo – masky, C) sochařství – socha sportovce, D) sochařství – socha řeckého boha, E) architektura – chrám.

1. Apeninský poloostrov. Itálie.
2. Mírné podnebí, snadná přístupnost ke všem národům, splavné pobřeží, příznivý směr větrů, pomezí mezi Východem a Západem.

1. V jižní části Evropy, na Apeninském poloostrově. Úrodná pádská nížina – mírné podnebí, dostatek vláhy.
2. Kámen, hrncířská hlína.

str. 84

1. Na straně Trojanů. Po pádu Troje uprchl, na Apeninském poloostrově založil město Lavinium. Dvojčata Romulus a Remus.
2. Nový dobyvatel se chtěl zbavit potomků svrženého rodu – v košíku hození do Tibery. Vlčice, pastýři. Romulus a Remus.
3. Roma. Po Romulovi. Řím.

str. 85

1. Latinové. Osady se postupně spojovaly ve větší sídliště, z něho v 8. stol. př. n. l. – Řím.
2. Království. První vyspělý národ na Apeninském poloostrově, stavitelé – kamenné domy, kanalizace, chrámy.
3. Patriciové a plebejové. Patriciové – potomci původních římských rodů, vlastnili většinu půdy, měli povinnost sloužit ve vojsku, právo volit úředníky, mohli funkce úředníků zastávat. Plebejové – přistěhovalci, potomci přistěhovalců, bezzemci, měli právo volit, majetní - povinnost sloužit v armádě, zpočátku se nemohli stát úředníky.

str. 87

1. Res publica – „věc veřejná“, vládli úředníci volení občany Říma na lidovém shromáždění (jen muži). Konzulové – dva nejvyšší úředníci. Senát.
2. Mohli se účastnit jen některých lidových shromáždění, zpočátku se nemohli stát úředníky. 1. Volba tribunů lidu – právo veta. 2. Sepsání římských zákonů – z. dvanácti desek. 3. Možnost zastávat všechny státní úřady.
3. Důležitá právní norma – právo majetkové, dědické, trestní, předpisy pro římskou kulturu a architekturu. Vyryty do 12 bronzových desek, platné pro všechny římské občany.

str. 88

1. Keltové. Porážka ř. vojska, vyplenění Říma. Po zaplacení odstupného odtáhli. Podle keltského kmene Bójů se naše země označuje –Bohemia; první obyvatelé stř. Evropy, o kterých jsou písemné záznamy, zruční řemeslníci (kladivo, pilník, kleště, nůžky, řetězy, zavírací špendlík, sklo, mince).
2. Dobyty etruských a řeckých měst Římany. Celý Apeninský poloostrov s výjimkou severní části.
3. Nové platidlo – mince.

str. 90

1. Řím a Kartágo – o ovládnutí Středozemního moře a území kolem něho. Řím.

str. 91

1. Kartágo nesmělo válčit bez souhlasu Říma, sousední státy se zmocnily části území. Obrana – záminkou pro Řím zničit Kartágo. Po dvouletém obléhání dobyt, srovnáno se zemí.
2. Makedonie, Řecko.

str. 92

1. Dobyté území ovládané Římem. Zdroj bohatství – peníze, zlato, zboží, otroci.
2. Služba ve vojsku v punských válkách – neobdělávali půdu – nedostatek obilí. Dovoz levného obilí z provincií způsobil zchudnutí zemědělců.
3. Zchudlí zemědělci. Stát přicházel o vojáky – neměli peníze na výzbroj. Zmenšení síly římské armády.

1. Otrok – člověk bez práv, majetek svého pána, bezplatně pracoval, mohl být trestán i zabit. Gladiátor – bojovník pro pobavení Římanů.
2. Spartakus. Poraženo – otroci byli nejednotní.

1. Péče o armádu, rozvoj řemesel, podpora provincií, kalendář, uděloval římské občanství obyvatelům provincií. Zastával současně řadu státních funkcí – moc soustředil do rukou jedné osoby.
2. Skupina senátorů. Obávali se, že chce Caesar zrušit republiku a nechat si přidělit titul krále.
3. Nezdařil. Caesarovi stoupcí – proti senátu – prasnovec Octavianus. Občanská válka, Octavianus porazil vojsko stoupců senátu, r. 31 př. n. l. bitva u Aktia, zánik římské republiky.
4. Císař.

OPAKOVÁNÍ – ŘÍM KRÁLOVSTVÍM, ŘÍM REPUBLIKOU

1. Etruskové – první vyspělý národ na Apeninském poloostrově – vládli Římu asi 100 let
plebejové – tribuni lidu – právo veta
Spartakus – gladiátor – povstání otroků
Hannibal – kartaginský vojevůdce – punské války
Gaius Julius Caesar – správce Galie, římský vládce – zavražděn senátory
2. a) patricijové, b) plebejové, c) konzulové, d) Kartágo, e) Gaius Julius Caesar, f) Octavianus Augustus.
3. Romulus, Remus. Tiberou, Latinové. Etruskové. Republikou. Konzulové. Senát. Lidových shromážděních. Gaius Julius Caesar. Zavražděn senátory.
4. a) – D), b) – E), c) – G), d) – F), e) – C), f) – A), g) – A).

1. Octavianus. Od jména Caesar – vládce s neomezenou mocí. Délka trvání císařství 27 př. n. l – 476 n. l.
2. Počátkem prvního století – Ježíš z Nazaretu, učil o lásce k Bohu a k lidem. Kol. r. 30 ukřižován.
3. Obrovský amfiteátr v Římě – gladiátorské zápasy, rekonstrukce námořních bitev. Výbuch sopky Vesuv – zničení měst Pompejí a Herculanea.

1. Ano. Nabádá k čestnému jednání a chování.
1. Tradice – císař Nerva vybral nejschopnějšího následníka, adoptoval ho, ten se po jeho smrti ujal vlády. Římu vládli schopní panovníci – doba hospodářského rozkvětu a územního rozmachu.
2. Traianus.
3. Opevnění. Británie. Velká Británie.

1. Konstantin I. Východní část říše – Byzantion, Konstantinopol (dnes Istanbul).
2. Rozdělení na východořímskou a západořímskou říši.
3. Příčiny – vzrostl počet lidí, některé oblasti přelidněny, hledání nové půdy – velké přesuny kmenů – zahájili Hunové. Západořímská říše. Vývoj východořímské nazvaná byzantská (Byzanc) existovala do r. 1453.

OPAKOVÁNÍ – ŘÍM V DOBĚ CÍSAŘSTVÍ

1. císař Nero – šíření křesťanství v římské říši – víra v jednoho Boha.
obrana říše – opevnění na severní hranici – ochrana před útoky Germánů
císař Konstantin I. – povolení křesťanství – město Konstantinopol
Pompeje a Herculaneum – výbuch sopky Vesuv – jih Apeninského poloostrova
Císař Marcus Aurelius – vítězství nad Germány – Adoptivní císař
2. a) Ježíš z Nazaretu, b) Octavianus Augustus, c) Pompeje a Herculaneum, d) Marcus Aurelius, e) Koloseum
3. Císařství. Nera. Křesťanství. Křesťanství. Východořímskou, západořímskou. Velké stěhování národů. Germánů. Západořímské. Zanikla.
4. a) Marcus Aurelius (D), b) císař Traianus (E), c) Octavianus (C), d) Ježíš Kristus (A), e) pronásledování křesťanů (B), f) císař Konstantin I. (F).

1. Hlavní obytný prostor, krytý dvorek s otvorem ve střeše, s nádržkou na dešťovou vodu.
2. Pouze chlapi. Vzdělání otroci.

1. Etruskové a Řekové.
2. Jupiter, obdoba řeckého Dia.

1. Románské (italština, francouzština, španělština, portugalština, rumunština).
2. Latina. Ne, je to mrtvý jazyk.
3. Latinka. Většina evropských národů ji používá dodnes.

OPAKOVÁNÍ – STAROVĚKÝ ŘÍM

1. d), b), f), a), e), c).
2. a) Octavianus, b) Gaius Julius Caesar, c) Konstantin I., d) Romulus a Remus, e) císař Traianus, f) Spartakus.
3. a) D, b) C, c) B, d) A, e) F, f) E.

ZÁVĚREČNÉ OPAKOVÁNÍ

A. PRAVĚK

- 111/1 b)
111/2 b)
111/3 b)
111/4 d)
111/5 c)
111/6 a)
111/7 b)
111/8 b)
111/9 c)
111/10 c)

111/11 a)
111/12 b)

str. 112–113

B. STAROVĚK – STAROORIENTÁLNÍ STÁTY

112/1 b)
112/2 b)
112/3 c)
112/4 c)
112/5 a)
112/6 d)
112/7 b)
112/8 a)
112/9 c)
112/10 c)
112/11 b)

113/12 d)
113/13 c)
113/14 c)
113/15 b)
113/16 d)
113/17 b)
113/18 b)
113/19 b)
113/20 d)
113/21 c)
113/22 a)
113/23 d)
113/24 c)

str. 114–116

C. STAROVĚK – ANTICKÉ STÁTY

114/1 c)
114/2 c)
114/3 a)
114/4 d)
114/5 a)
114/6 a), d)
114/7 c)
114/8 b)
114/9 d)
114/10 b)

115/11 a)
115/12 c)
115/13 c)
115/14 b)
115/15 b)

115/16 b)
115/17 a)
115/18 c)
115/19 d)
115/20 b)

116/21 b)
116/22 c)
116/23 d)
116/24 a)
116/25 a)
116/26 b)
116/27 b) c)
116/28 a)
116/29 d)
116/30 b)
116/31 b), e), f), g)